
Kommentoi Avoimen tieteen ja tutkimuksen seurannan
periaatteita

Taustakysymykset (513)

Nimesi: (4103)

Tyyppi (S/text-short)

Sirpa Suonpää, Elise Johansson, Nina-Mari Salminen

Sähköpostiosoitteesi: (4104)

Tyyppi (S/text-short)

sirpa.suonpaa@luke.fi

Mahdollinen taustaorganisaatiosi: (4105)

Tyyppi (S/text-short)

Luonnonvarakeskus

Komentoin organisaationi nimissä (4106)

Tyyppi (Y/yes-no)

Kyllä

Kommentoi seurannan periaatteita (512)

Kommentoi lukua 1.1 Johdanto: (4107)

Tyyppi (T/text-long)

Seurantamallissa olisi hyvä tuoda näkyvämmiin esiin tutkimusorganisaatioiden erilaiset tehtävät ja toimintaympäristöt. Tutkimuslaitoksissa tutkimuksessa käytetään ja tuotetaan myös esimerkiksi viranomais-, seuranta- ja suojattavia aineistoja. Seurannan tulisi tunnistaa vastuullinen avoimuus ja periaate "niin avointa kuin mahdollista, niin suljettua kuin välttämätöntä", jotta perustellut avoimuuden rajoitukset eivät näyttäydy avoimen tieteen puutteina.

Kommentoi lukua 1.2 Seurannan tavoitteet: (4108)

Tyyppi (T/text-long)

Kannatamme sitä, että seurannan ensisijaisena tarkoituksena on organisaatioiden oman toiminnan kehittäminen ja vertaisoppiminen. Indikaattorien kehittämisessä olisi tärkeää huolehtia siitä, ettei seuranta ohjaa organisaatioita tavoittelemaan yksittäisiä helposti mitattavia tuloksia avoimen tieteen laadullisen ja vastuullisen kehittämisen kustannuksella. Lisäksi olisi hyvä täsmentää, miten organisaatioiden välinen vertailu toteutuu, jos organisaatiokohtaisia pisteytettyjä tuloksia ei julkaista.

Kommentoi lukua 1.3 Seurannan kohderyhmät: (4109)

Tyyppi (T/text-long)

Organisaatiotason seuranta on kannatettava ratkaisu. Indikaattorien kehittämisessä on kuitenkin varmistettava, että erilaiset tutkimusorganisaatiot, tieteenalat ja lakisääteiset tehtävät tulevat aidosti huomioiduiksi. Organisaatiotason tarkastelun rinnalla on hyvä säilyttää näkemys siitä, että avoimen tieteen toteuttamiseen liittyy sekä organisaation että yksittäisen tutkijan vastuita.

Kommentoi lukua 1.4 Seurannan rakenne: (4110)

Tyyppi (T/text-long)

Kyselyn lyhentäminen ja keskittyminen keskeisiin kehittämistarpeisiin vaikuttaa hyvältä. Myös pisteytettyjen organisaatiotulosten pitäminen organisaation omana tietona vähentää riskiä siitä, että seurannasta muodostuu ranking.

Mutta: jos pisteitä käytetään kansallisten organisaatiotyyppikohtaisten tulosten laskemiseen, pisteytyksen läpinäkyvyyden pitää olla erittäin hyvä. Organisaation pitäisi pystyä ymmärtämään, mistä sen tulos syntyy.

Kannattaa myös miettiä, kuinka vertailukelpoisia esimerkiksi yliopistot ja tutkimuslaitokset ovat edes omien organisaatiotyyppiensä sisällä.

Määrällisten indikaattorien tulee tunnistaa vastuullisen avoimuuden eri muodot. Esimerkiksi tutkimusaineiston avoimuutta ei pitäisi arvioida pelkästään avoimesti julkaistujen aineistojen määrällä. Myös löydettävyyys, metadata, dokumentointi, käyttöehdot ja hallittu käyttö voivat toteuttaa avoimen tieteen tavoitteita tilanteissa, joissa itse aineiston avaaminen ei ole mahdollista.

Vuosittainen itsearviointi voi parhaimmillaan tukea jatkuvaa kehittämistä, mutta sen hallinnollinen kuormitus on syytä pitää mahdollisimman pienenä. Kannatamme vahvasti periaatetta, jonka mukaan itsearvioinnissa hyödynnetään ensisijaisesti olemassa olevaa tietoa ja organisaatioissa jo tehtäviä arviointeja. Kansallisesti olisi hyvä tarjota riittävän kevyt yhteinen viitekehys, jotta organisaatioiden ei tarvitse rakentaa itsearviointiprosessia vuosittain uudelleen.

Vertaisoppiminen sopii erityisen hyvin avoimen tieteen luonteeseen. Organisaatiot pystyvät vertailemaan toimintatapoja ilman, että seurannasta tehdään rankingia. Vertaisryhmien muodostamisen pitäisi huomioida organisaatioiden toimintaprofiilit. Tutkimuslaitos hyötyisi todennäköisesti eniten vertaisoppimisesta muiden tutkimuslaitosten eikä esimerkiksi yksinomaan yliopistojen kanssa.

Kommentoi kokonaisuutta Seurantamallin osa 1. Seurannan periaatteet

yleisesti: (4102)

Tyyppi (T/text-long)

Yhteenvetona:

1. Tutkimuslaitosten erityispiirteet on huomioitava indikaattoreissa ja vertailuissa.
2. Vastuullinen avoimuus on tunnistettava, eikä avaamatta jättäminen saa automaattisesti merkitä huonoa tulosta.
3. Seurannan hallinnollinen kuormitus on minimoitava käyttämällä olemassa olevaa dataa ja olemassa olevia arviointeja.
4. Itsearviointin neljän osa-alueen kuvauksessa mainitaan tutkimusaineistot, mutta ei tutkimusmenetelmiä tai tutkimusinfrastruktuureja. Olisi hyvä täsmentää, sisältyvätkö nämä tutkimusaineistojen osa-alueeseen vai seurataanko niitä muulla tavalla.